

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

His, qui ex publicis rationib[us] mutuum pecuniam acceperu[n]t.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96119](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96119)

er eo. qz res incidit in commissum. z iunatur minor. vt i. de fun. pac. l. ij. z l. Imperatores. ff. de publi. Aut vult restituere post qz res fuit vendita. z tunc si tutor vel curator interuenerit, non restituitur, vt hic. Alias secus. l. si. s. si ob pu. pe. C. l. ultimo facit hec lex qz illi qui emerunt a communi. Prorsus solemniter vendentes res ex bannitorum. non cogantur res emptas reddere ex bannitas ex for ma capitulorum pacis hoc dicentium. quod probant. na si non vas let rescriptum Principis, vt hic. multo minus statutum vel pa etum ciuitatis. C. l. In contrarium est veritas, nam hic loquitur quando Imperator rescripte propter utilitates priuati imperantis tantum; secus si propter publicam utilitatem, tunc enim potest res priuatoz auctore. z eodem modo ciuitas, vt s. de iure fisci. l. certa forma. z l. te si verberatum. s. ff. de rei vend. de euit. l. Lucius. z l. venditor. s. si constat. ff. communia predictio.

ADDITIONO.

ALEX. C. Afferre. Ratione publice utilitatis possunt res priuatoz accipi per principem. Adde Angel. in l. bene a zenone. de quadri. prescrip. z que scripsi post Barto. in l. ij. s. si quis a principe. ff. ne quid in loco publico.

LEX VI.

Emens rem a priuato, vel fisco solum tenetur ad tributa.

Quis. Qui solentur emit a fisco. solum ad priuatum tenetur, z ob aliud debitum no conuenitur. h. d. C. Op. ff. de iure fisci. l. predigis. Quidam dicunt quod hec lex corrigit illam. Alii quod ibi veduntur vt predicta tributaria, hic vt alia. Tu dic vt s. l. prop. z dicat statum in dis functione. Op. de l. Imperatores. ff. de publi. z vec. Sol. ibi priuatus vendit priuato. hic fiscus priuato. secundum glo. quam tenet Dy. in l. contraria. vbi distinguit. Tu tamen plenus dic. Quis priuatus vendit priuato. z tunc emptor potest pro tributis conueniri. z reliquis, vt d. l. Imperatores. Aut per fiscum conceduntur priuato. z tunc quandoqz ceduntur per modum cuiusdam translationis, non venditionis, tunc nouus possessor ad tributa non tenetur, vt i. de censu. l. ij. z de fun. rerum priua. l. ij. Aut transfert fiscus per modum venditionis, z tunc aut fiscus vendit rem vt suam propriam, z emptor nullo modo potest conueniri, vt i. ti. in l. i. z l. bene a zenone. s. de quadri. prescrip. Aut vendit eam, vt alterius debitoris fiscalis, z tunc aut vendit eam propter tributa non soluta. z emptor vterius non tenet, vt hac lege. Aut propter alia debita non soluta, z tunc aut conuenitur propter alia debita, z non tenetur, vt s. l. prop. Aut propter tributa, z tunc tenetur, vt l. predigis. ff. de iure fisci.

ADDITIONO.

ALEX. C. Si quis. Hoc hanc l. z adde quod non procedat hec lex in priuato emente a priuato. secundum glo. hic. cui adde Barto. in l. licitatio. s. fiscus. ff. de publi. z in s. mercatores. eadem lege.

De vend. rerum fiska. cum priua. comu. &c. Rubr. IIII.

LEX VNICA.

Res obligata fisco, z alij potest per fiscum vendi, Pena que partim applicatur fisco partim parti debet tota solui fisco.

Orma. Ratione partis fiscus potest vendere totum. h. d. Videt hic quod restituitur pretium pro parte eius, qui domini partis habet. C. Op. de commu. re alie. l. ij. z ij. Solu. Speciale est hic in fisco, z sic nota casum hic, vbi quod comune est, meum est, etiam quo ad dispositionem super toto, quod dixi plene in l. serui electione. s. ff. de leg. ij. Opponitur ad fin. quod imo debeat agi coram procuratore Cesaris, non coram iudice emptoris, vt l. ij. s. de iure fisci. C. Sol. hic loquitur quando tenuit venditio ita quod fiscus non tenetur, ibi autem quando venditio no tenuit, vel aliter, quod hic dicitur apud suum iudicem. dic. id est, apud procuratorem Cesaris, vt l. iij. z l. in. s. si aduer. fiscum. C. Quero quid si fiscus nullam partem habeat in re, an valeat venditio? Dic vt in glo. quod intellige nisi venderetur ob cessationem tributozum, vt s. tit. j. per totum. C. Quero vtrum hec lex habeat locum in omni re etiam diuina. Et determinat quod sic. Tu dic quod istud est hic permittum propter utilitatem fisci, vt l. s. de commu. re alie. z ibi glo. Aut ergo est utilitas fisci, qz maiori pretio venditur tota quam pars, vt l. Menius. in fin. ff. fam. ercisc. z indistincte totum potest vendere fiscus, alias secus, cu nulla tunc fisci verteretur utilitas. C. Quero quid in re obligata fisco z alij. Respondeo, idem, vt l. res s. i. de iure fisci. que est notabilis ad hanc materiam. C. Quero, cui debeat solui pretium? Blos. dicit hic quod totum soluitur fisco, z fiscus partem reddit priuato, quod

nota pro statutis dicentibus quod de aliqua condemnatione meo dietatem habeat fiscus, medietatem priuatus, totum enim debet fisco solui, z fiscus soluit illi priuato, vt l. senatus. s. senatus. ff. de iur. fisci. z ibi dixi, z d. l. res. s. i. quod est vtile, qz fauorabilius fisco exequio quando debet solui fisco, quam quando debet solui priuato, vt s. tit. ij. l. pe. z ibi dixi. Fateor tamen quod si quis solueret illi priuato, liberaretur, z fiscus hoc impedire non potest, vt d. l. res. s. i. facit. ff. de pac. l. h. cum emptore, in fi. de doli except. l. apud Zelsum. s. mandauit. Querit gl. qua actione agitur contra fiscum, dic vt gl. c.

ADDITIONO.

ALEX. C. Deum est. Adde Fel. in c. humani. j. distinct. z Pau. de La. in cons. c. l. ij. fo. La. in cons. xxi. in tit. de pben. b. Totum soluitur fisco. Adde Bald. in l. ij. s. de hered. vel actio. vend. eundem in l. s. de pri. fisco. do in eum in l. de bis s. de episc. cle. z Spe. in tit. de notorio. s. item si fiscus. ALEX. C. Et in glo. materia huius legis vide Bald. in l. s. de reb. alien. z ibi inter alia dicit quod fiscus priuatus debet querere socium. Ale. C. Quando dimidia condemnatione applicatur fisco, alia parti, tota debet solui fisco. Adde Bart. idem in eundem in l. diuus. s. senatus. de iure fisci. z Bald. in l. etiam. s. ad fau. et Bre. in l. eum qui. s. in popularibus. de iur. iur.

Ne fiscus rem, quam vendidit, cuincat. Rubr. V.

LEX I.

Trauissimum. Rubrica continet summam eius quod dicitur in nigro, vñ venio ad casum in terminis. C. l. Hor. quod fiscus non potest habere fidem de pretio, vt dixi in l. s. de iur. fisci. z gl. sunt concoz. s. de fid. infra. z iure hoc sit fise. z l. si instrumenta. C. Item no. quod vnus officialis potest agere contra alium, quod tene menti. C. Quero qualiter fiscus hanc rem vendidit, potest intelligi quod vendidit eam vt propriam, quod satis placet, vel vendidit eam vt alienius debitoris, et tunc debet adhiberi distinctio, quam feci s. tit. ij. l. m. C. Quero, quomodo potest vnus officialis vendere rem pertinentem ad aliam stationem? Respon. intellige quod pertinebat ad suam, et etiam ad aliam stationem, quia vtraqz erat obligata, si enim nullo modo ad suam stationem pertineret, non valeret venditio, vt l. que ro. ff. de solu. C. Quero vtrum hoc sit verum indistincte qz vnus officialis potest agere contra alium, quando sunt diuerse stationes, dico quod sic in administratozibus publicis, vt in tutoribus, dic vt no. in l. inter tutores. ff. de administ. tuto. in pcuratoribus dic. vt l. qui proprio. s. si. cum l. seq. ff. de procu. f. Alterius glundit hanc legem ad questionem quod si abbas vendit rem vnus conuentus vel monasterij sibi subditi, quanquam sit alterius quod non possit illam renouare, quod verum intellige, quando ibi duo conuentus erant de mensa abbatis, tunc enim talis error non attenditur, quia idem iuris est, siue sit vnus conuentus, sit alterius arg. l. quod si dubitetur. ff. de acq. here. Sed si non dicitur mensa, tunc non potest vendere abbas sine consensu rectus alius conuentus sibi subditi, vt extra de reb. eccle. non alte. cap. jin. cle. z ideo si venderetur tanquam alterius, talis error vitaret z non valeret, quod semper intellige si in venditione non fuit adhibita debita solemnitas, alias secus.

De his qui ex pub. ratio. mutu. pecu. acci. Rubr. VI.

LEX I.

Quis. Qui accepit pecuniam mutuum ab officialibus fisci, tenetur in quadruplum. h. d. C. Quero qua actione tenetur. Dicit glo. condicione ex lege ista, vel factum actione. Prima vera ra. C. Quero vtrum in quadruplo iuris simpli. Respondeo quod sic, vt i. tit. j.

LEX II.

Clam fieri dicitur id, quod fieri debet in presentia iudicis vel aliam, z non fit.

Giant. Qui aurum fiscale mutuo sumptu perperam accepit licentia, z qui dederit, pena hic marta tenet. h. d. In tept. ibi. sub specie pub. fidei creditos, id est, tanquam creditoz publicus. Oppo. l. s. priori. vbi impetratur minor pena. Solut. Hic in auro. ibi in alia pecunia mutuat, z hec vera. Fateor tamen in alia solutione glo. dicit verum qz in l. precedenti dicitur actio ciuilis fisco, in hac loquitur accusatio criminalis, quod apparet, quia datur ad illud quod respicit meram vindictam, non ad utilitatem burse fiske. Quero dicitur

dicitur hic occulte, quomodo debet intelligi occulte, dicitur gl. quod eo ipso quod sit sine authoritate principis. Sed contra istud videtur...

ADDITIONES.

- ALEX. C. occulte. In versu dicitur hic occulte, quando dicitur aliquid clam vel occulte factum, vide etiam per Bart. in l. si de pre. d. s. curial. z quod magis puniatur. vide Bart. in l. si generaliter. ff. vi bonorum raptorum. in versu. si vide Bar. in l. si olei. s. loca.

Pennis fiscalibus creditores preferri. Rubr. VII. LEX VNICA.

- Sifcus creditor ex delicto non preferitur creditibus ex contractu. scus quando est creditor ex contractu.

Em suam Rubrica continet summarium nisi quadrupli. simpliciter intelligitur in quadruplo, facit h. cum exceptione, si quis, z quadruplatur, ff. q. met. caut. z hoc edicto, si. ff. de pu. z hoc est velle scire propter status...

ADDITIONES.

- ALEX. C. dicitur. Adde in ista materia quid si aliquis creditor habet domum pignoratam illius cuius bona publicantur, an illa domus veniat in publicationem. Bart. in l. si seruus. ff. ad Sylla. determinat quod non: q. creditores preferuntur penis fiscalibus, vt hic licet ille ter. faceret in contrarium. Et adde bonum ter. z ibi Bart. in l. res. que. in s. ff. de iur. fisc. z hoc verum, nisi summarium sibi satisfieri a fisco, q. tunc bene veniet in publicationem, vt ibi q. no. facit l. si per o. s. l. i. c. h. u. z s. si. T. r. i. o. q. qui pot. in pig. habe. z l. omnia. de distrac. pigno. l. si seruus. s. de pigno. de hac q. vide Arer. in sua practica maleficionum, z in versu. z eius bona publicamus. Statutum dicens q. quis condemnatur in quadruplo intelligitur q. in eo insit simpliciter, vide Bar. in l. si. de nauicularis lib. r. z Bal. in c. s. d. no. de pace tenenda. vbi alleg. gl. in l. v. ad l. in l. rep. vide Bal. in l. contra negantem. ad leg. Aquil. Al. r. Hic quando agitur personaliter, hoc videtur contra legem in operis. l. locati.

De fiscalibus, vsuris. Rubr. VII. LEX I.

Sus summe. Ex mora pene no accedunt vsure, hoc dicit. Aduerse ad Bert. qui dicit, nec enim z. t. E. quod nota quod sine debeat ex lege, siue ex pacto vsure non veniunt, t. Secun do not. quod licet pena sit deducta in contractu, vt iors si tamen hoc potest probari quod fuit hoc nomine pene, vsure non curruunt vt ibi probaturus es. T. Tertio nota argumen. contra id quod faciunt rectores ciuitatum hodie in suis sententijs, nam iudent condemnatis pena soluere intra decem dies ad penam quartu plus, vt talis adiectio non valeat, vt colligitur ex hac lege cum glos. sua super verbo, multam, posset dici quod ista gl. facit in contrarium. T. Nam rectores ciuitatis habet hodie vim maiorem in iudic. vt not. in l. in. s. de senten. ex bieu. recit. Et sic apparet quod pot. a sunt ipsi multare, dum tamen multando moda non excedant. T. Quinto nota quod illud quartum plus quod adicitur in pena non soluentis intra terminum non est pena delicti puni. sed pena more in non soluendo, vt hic, z ff. de in l. i. r. l. j. Dicit plene in l. ij. de pub. iud. quod tene menti.

ADDITIONES.

- ALEX. C. credant. Vide Bart. in l. in. si. ff. si quis ius b. n. non obtent. quid autem in casibus criminalib. vide Bald. in l. cum iud. der. s. de sen. z inter. om. ind. z late per Imo. in l. j. ff. de pub. iud. z Bal. in l. programma. s. comm. vel epi. Ang. in reperi. l. si vacans. s. de bon. va. circa prin. Al. r. d. De comminatione sub pena, vide Bald. Ang. z Imo. in l. de publicis iud. z do. Al. r. in l. si. ff. si quis ius di. non obtent. z per do. Mariam in c. qualiter z quant. do. in r. q. principali in principio, extra de accu. In ea. in versu. vltimo nota adiectio an sit pena delicti vel contumacie, vide Bar. in l. ad. ff. de in l. i. r. z Bar. in l. deo de compentari. z per Bal. in l. si. de requi. reit. z in loata. alias. lata. qui accusa. non pos. z in l. z in multis de appel. z per Bald. in addi. Spe. in tit. de sententia.

Sub pignore. Sifcus, qui succedit in locum pignari, videtur iure pignari. LEX II.

Fiscum. Sifcus non potest stipulari vsuras vitra legitimum modum vsurarum, nec iam ab alio stipulatas erigere, hoc dicit.

De sententia aduersus fiscum latis retrac. Rubr. IX. LEX VNICA.

- Sifcus quando dicitur legitime z recte defensus.
- Sententia lata contra fiscum eius aduocato absente quando sit nulla.
- Impillus z ecclesia retractant sententiam ob instrumenta de no uo reperta, sicut fisco, z quid in pignato. num. 3. 4.
- Quando sententia rescindatur a iudice ex eisdem actis.
- Instantia prima potest restitui per restitutionem in integrum.

Ausis. Decler. quia breuis est, non summo ream nam si sententia lata est contra fisco potest reuocari intra triennium, si non interueniat pignaricatio vel frans. Si vero hoc interuenit etiam post triennium potest reuocari, z hoc est bona z subtilis l. C. T. Opp. ff. de app. l. illud. vbi sifcus appellat sicut pignatus. So. J. si fuit fisco legitime defensus, z recte. Legitime quia interfecerunt legitime persone in iudicio pro fisco. Recte quod omnia fuerunt pro fisco producta in iudicio q. producti debebant, z nulla frans vel colusio interuenit, hic vero secus. I. do. declaratione huius gl. dicitur gnt no. nos aut examinemus quod libet membri per se per que s. thones. Quero primo quid si sententia est lata contra fisco abien re aduocato fisco. Responder gl. q. tunc ipso iure sententia est nulla, vt l. si. diuus. ff. de iur. iur. vbi de hoc plenior gl. z l. si fisco. eo. tit. z s. de aduo. fil. l. i. z in hoc vtrius fisco iure speciali, dicit gl. quasi dicat, in pignato non requiritur presentia aduocati. q. est verum, vt l. velamento. s. de post. z l. prima de rep. bon. poss. quod est verum, si ideo veniat contra sententiam q. aduocatus non fuit. Sed si petisset terminu pro aduocato habendo, z fuisset sibi denegati, fuisset grauata pars, vt lat. pro. in f. ff. ex qui cau. ruc. ab ipso gra uamne bene potuisset appellare. Quero qd si fisco fuisset legitime defensus quo ad personas, sed omisisset instrumentu pro se faciens, producere, vtrius sententia rescindatur? H. dicit quod sic intra triennium iure speciali per restitutionem in integrum, z ita loquitur prima pars huius legis, z l. Imperatores. ff. de re iur. z hoc est de est re speciali, q. secus est in pignato, vt l. sub specie. s. de re iud. vbius Bart. Secunda super Lod. r r

na eadem ratione... distinct. p. p. de... de preben... in l. de hered. vel... in l. de his ad... is legis vide... quod fisco... a cōdemnatio... de Bart. idem... in l. etiam... iure iur.

Rubrica continet... marium eius... in terminis... ere fidem de... de fid. infra, z... od yms officiali... Quero qualiter... videtur cam... ciusus debitoris... rit. l. i. ff. in. C. Quero... em pertinetem ad... tnebat ad suam... ligata, si enim... valeret venditio... erum indistincte... ando sunt vniuers... publicis, vt in... f. ruto. in pcuratoribus... Alterius gl. in... bbas videtur rem... quamquam sit... rum intelligit, quoniam... tunc enim talis... sit vniuers contentus... here. Sed si non... ine consensu rectus... ebus eccle. non alie... erius, talis error vitiat... venditione non fuit...

